

Fonyó Attila professzor 90 éves!

Fonyó Attila szakmai élete az Élettani Intézethez kötődik. Az egyetem neve ugyan azóta többször is megváltozott, de az – akkor még Mansfeld Géza által vezetett – Élettani Intézet volt, ahol első kinevezését kapta 1949-ben demonstrátorként, majd ide lépett be 1951-ben frissen végzett orvosként, tért vissza két évtizedes, a Klinikai Kísérleti Laboratóriumban töltött kitérő után igazgatóként 1981-ben, és ma is ennek az intézetnek az emeritus professzora.

Fonyó Attila orvos családból származik, édesapja ideggyógyász, édesanyja gyermekgyógyász, unokabátyja belgyógyász volt. Valamennyien az újpesti Árpád Kórházban dolgoztak. Újpesti kötődését az is mutatja, hogy ma is ebben a városrészben lakik. Abból az orvosnemzedékből származott, akinek élete középpontjában a betegek álltak, és mindig elérhető volt számukra. Saját maga is nagyon fiatalon bekapcsolódott a diagnosztikai tevékenységbe: a kórház laboratóriumába járt be segédkezni. Valószínűleg ebben az időben alakult ki meghatározó orvosi szemlélete és gyakorlati jártassága.

Kutatóként legjelentősebb sikereit a mitokondriumok iontranszport-mechanizmusainak felderítésében érte el. Meghatározó jelentőségű volt az 1960-as évek közepén tett amerikai tanulmányútja, ahol Samuel Bessmann professzornál a mitokondriális légzés szabályozásának tanulmányozása során felfedezte az ATP-szintézishez szükséges foszfát transzportját végző fehérjét. Ez volt a mitokondriumkutatás első nagy korszaka, és Fonyó Attila az alakuló bioenergetika világában meghatározó szereplő lett. Jó kapcsolatokat alakított ki a terület európai kutatóival. Slater professzor, a nagy amszterdami munka-

csoport vezetője rendszeresen meghívta a jelentős európai rendezvényekre, ahol kapcsolatba került a Grenoble-ban dolgozó Pierre Vignais-vel, akinek laboratóriumában később hosszabb időt is eltöltött, a varsói Nenci Intézetben dolgozó Lech Wojtczakkal, akivel fiatal kutatók számára rendeztek konferenciákat és módszertani kurzusokat, és korának sok más kiemelkedő kutatójával.

Az Élettani Intézet igazgatójaként új feladatok várták. Támogatta a celluláris és molekuláris élettani szemlélet kialakítását, fiatal, tehetséges kutatók bekapcsolását, nyitott és baráti szellemi műhely létrehozását a Puskin utcában. Ezzel a munkásságával, amelyet tanszéki utódjai is folytattak, megalapozta az Élettani Intézet utóbbi évtizedekben elért sikereit. Röviddel igazgatói tevékenységének megkezdését követően vetődött fel a német nyelvű orvostudományi képzés gondolata a Semmelweis Egyetemen. Fonyó Attila vette kézbe az ügyet és szervezte meg, valamint irányította az első évtizedben ezt az úttörő vállalkozást. Munkájának elismertségét jelzi, hogy 1989-ben a Német Szövetségi Köztársaság Érdemrendjének nagykeresztjével tüntették ki. Sokak számára az új idők szelét jelentette az a tény, hogy 1985-ben az elméleti kutató, intellektuális, politikailag nem elköteleződött Fonyó Attila válhatott az Általános Orvostudományi Kar dékánjává. Dékánként igyekezett jelentős orvos egyéniségeket az egyetemre vonzani.

Dékáni és igazgatói megbízatásának lejártával új tevékenységi kört fedezett fel és alakított ki magának: folyamatosan, aktívan bővített ismereteit tankönyvekbe foglalta és így adta át a fiatal nemzedékeknek. Heroikus és nagy sikerű vállalkozása, „Az orvosi élettan tankönyve” eddig hét kiadást ért meg, és angol nyelven, valamint gyógyszerészhallgatók számára átdolgozott formában is megjelent.

Fonyó professzor életére is igaz, hogy minden nagy-szerű teljesítményű férfi mellett ott áll egy kiemelkedő asszony: Fonyó Magdolna, aki a Semmelweis Egyetem német nyelvű oktatásának teljes adminisztrációját kiépítette és vezette, modern kori múzsaként is példakép lehet.

Fonyó Attila, a Semmelweis Egyetem XX. századi történetének kiemelkedő személyisége 2017. július 16-án 90 éves. Fonyó professzor ma is aktív. Könyvet ír, szolgálja az orvostudomány számára mindenekfelett álló ügyét. Születésnapja alkalmából köszöntjük, és munkájához jó egészséget és további sikeres éveket kívánunk.

Hunyady László dr. és Ligeti Erzsébet dr.